

Oponentní posudek na rigorózní práci Daniela Pavlise Komparace mediálních agend atentátů na Reinharda Heydricha a Adolfa Hitlera

Autor prostudoval většinu známých a dostupných archivních fondů a odborné literatury. Je třeba též výrazně ocenit podrobné prostudování zkoumaných periodik a především druhou část rigorózní práce, která obsahuje přepisy či anotace prostudovaných dokumentů, tiskových pokynů a novinových článků.

Autor, jak sám uvádí, přepracoval pro účely rigorózní práce svoji diplomovou práci. Přestože v textu rigorózní práce již opravil některé chyby vytčené v původní práci, doporučení doplnit pořadí vydání u citovaných novin nepovažoval za důležité s odkazem na možnost kontroly tvrzení ve fondu Národní knihovny.

V předložené práci se občas objevují některé nepřesné údaje. Jako projev nacistického antiparlamentarismu v prostředí protektorátu uvádí protektorátní vládu jakožto legislativní orgán. Vláda jako legislativní orgán ale toto oprávnění obdržela již v prosinci 1938, kdy byl schválen tzv. Zmocňovací zákon. Národní politika nebyla po válce krátce obnovena, nýbrž vycházela plynule i v době Pražského povstání a její poslední číslo vyšlo 11. 5. 1945. V tento den naposledy vyšly deníky vycházející v protektorátu pod svým původním názvem v souladu s pokynem Ministerstva informací. PZD nebyla tiskovou agenturou, nýbrž informačním bulletinem.

Není možné souhlasit s tím, že by v roce 1944 Emanuel Moravec již nevystupoval jako „mluvčí národa“, jak tomu bylo v období Heydrichiády. Moravec takto vystupoval až do zániku protektorátu, přičemž např. jeho nedělní úvodníky v Lidových novinách byly následně ve výtahu otiskovány v ostatních denících. Stejně tak není možné souhlasit s tvrzením, že Moravcova ministerstva byla součástí Úřadu říšského protektora.

Co se týče rozdílu v podepisování novinových článků v období Heydrichiády a atentátu na Hitlera, bylo to mj. způsobeno tím, že po atentátu na Reinharda Heydricha vydal Vladimír Krychtalek přímý písemný pokyn, podle kterého každý redaktor musel pod svým vlastním jménem napsat článek odsuzující atentát. V případě novináře Rudolfa Hradečného se jedná o pseudonym Gustava Mohapla.

Autor někdy nepřesně uvádí názvy institucí. Agentura DNB se správně psala Deutsches Nachrichten-Büro, Ministerstvo školství nebylo spojeno s Ministerstvem lidové osvěty, ale jednalo se o dva samostatné subjekty, což ostatně dokládají i samostatné archivní fondy.

Autor mohl též využít některé další archivní fondy. Např. v Archivu Kanceláře prezidenta republiky je uložena původní verze Háchova projevu z 30. 5. 1942, ve fondu Ministerstva školství pak je možné nalézt rozsáhlou složku s projevy všech členů protektorátní vlády (včetně Emanuela Moravce)

z května-července 1942, která obsahuje i další materiály dokládající, jak byla propaganda v tomto období cíleně řízena a které náměty např. zůstaly nevyužity. Zajímavým materiálem mnohdy dokládajícím účinek protektorátních médií (včetně deníků) na obyvatelstvo dokumentují zachované Denní zprávy SD.

Nicméně výše uvedené skutečnosti rozhodně nemohou zpochybnit velký význam této práce a její přílohy. Stává se jednou z mála prací podrobně mapující důležitý úsek dějin médií v období protektorátu.

PhDr. Pavel Suk